

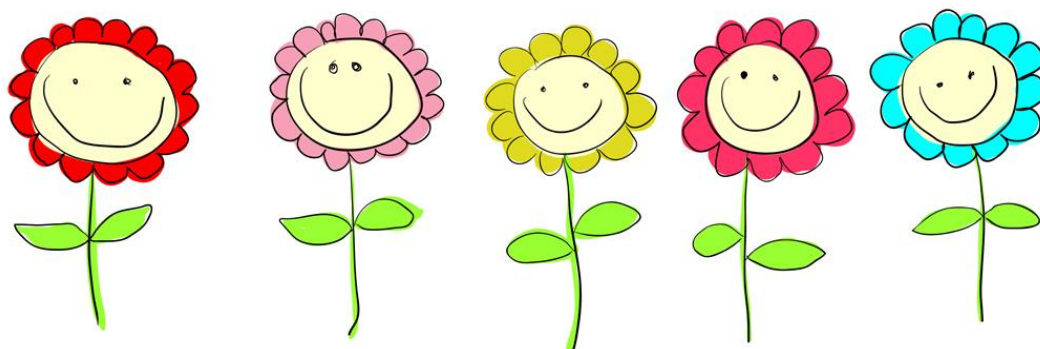

ÉCSI NAPRAFORGÓ ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
9083 Écs, Kossuth utca 38.

ÉCSI NAPRAFORGÓ ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 202114

TÖRZSSZÁM: 819103

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az intézmény adatai

Az intézmény hivatalos elnevezése:

ÉCSI NAPRAFORGÓ ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

Az intézmény telefonszámai:

96/ 473-305

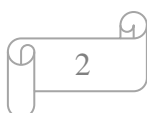
+36 20 425 2169

Az intézmény fenntartója, címe, telefonszáma:

Écs Községi Önkormányzat 9083 Écs, Fő u. 94.

96/ 473-169

Készítette: Az Écsi Napraforgó Óvoda és Bölcsőde nevelőtestülete
2018. december 21.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Tartalomjegyzék

1. Bemutatkozás, az óvoda arculata	4
1.1. Bevezető	4
1.2. Óvodánk bemutatása	5
2. Gyermekkép, óvodakép	6
2.1. Gyermekkép	6
2.2. Óvodakép	6
2.3. Intézményi jövőkép	9
3. Az óvodai nevelés feladatai	9
3.1. Az egészséges életmód alakítása	9
3.1.1. Gondozás	9
3.1.2. Mozgásigény kielégítése	10
3.1.3. Egészségfejlesztés	11
3.1.4. Kialakítandó kompetenciák az óvodáskor végére	17
3.2. Érzelmi, erkölcsi, és értékorientált közösségi nevelés	18
3.2.1. Az iskolába lépés idejére a következő alapkompentenciák érhetőek el	20
3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	20
3.3.1. Az anyanyelvi – értelmi nevelés területén a következő kompetenciák kialakulása érhető el az óvodáskor végére	22
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	23
4.1. Személyi feltételek	23
4.2. Tárgyi feltételek	24
4.3. Napirend	25
4.4. Hetirend	27
4.5. A gyermek mérése, fejlődésének nyomon követése, értékelése	28
4.6. Az óvoda kapcsolatai	29
5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	30
5.1. Játék	31
5.1.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	33
5.1.2. Játékformák	33
5.2. Verselés, mesélés	34
5.2.1. A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére	37
5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	37
5.3.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	38
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	39
5.4.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	40
5.5. Mozgás	40
5.5.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	41
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	42
5.6.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	43
5.7. Munka jellegű tevékenységek	44
5.7.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	44
5.8. A Tevékenységekben megvalósuló tanulás	45
5.8.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére	46
6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	47
7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	48
7.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek	48
7.2. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések ..	50

1. Bemutakozás, az óvoda arculata

1.1. Bevezető

Helyi nevelési programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Kompetencia Alapú Nevelési Program alapján készítette az óvoda nevelőtestülete, a hazai és helyi óvodai gyakorlat legjobb tapasztalatait, köztük az innovatív pedagógia törekvéseit felhasználva.

Az óvodai nevelés szakasza a gyermek három éves korában kezdődik és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

Az óvodai nevelés nyelve a magyar, mely a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósul meg.

Programunk alapelve a szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag óvodai élet megteremtése.

Szabad, nyugodt, családi légkörben, sok tapasztalaton, cselekvésen alapuló szép élménnyel gazdagodva szeretettel, felelősséggel, az egyenlő hozzáférés biztosításával, úgy neveljük a ránk bízott gyermekeket az iskolakezdésig, hogy az új feladatokra felkészülve, megőrizhessék boldog gyerekkorukat.

Mindannyian arra törekszünk, hogy a közösen megalkotott általános érvényű szabályok betartásával egy olyan belső szokásrendszert alakítsunk ki, amely derűs, összhangot és biztonságot nyújt. Nevelésfelfogásunkat erősen befolyásolják a hagyományok, a természet szeretete és a család tisztelete, a család – óvoda jó kapcsolata, valamint az a hitünk, hogy az óvodás korú gyermek személyiségjegyeinek fejlesztését az érzelmein át történő nevelés segíti a leghatékonyabban.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodai nevelésünk kiegészítő szerepet játszik.

Ez a program egy olyan keretrendszert biztosít, amit helyi sajátosságokkal, és lehetőségekkel gazdagítani kívánunk. A valóságtól, az adott környezeti sajátosságoktól nem szakadunk el.

Pedagógiai Programunkat a **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről**, a 20/2012.(VIII.31.) **EMMI Rendelet**, a 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet – **az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról** – alapján felülvizsgáltuk. A jelenlegi módosítást a **37/2018. (VII.25.)** kormányrendelet tette szükségessé.

Programunkban megőrizzük az eddigi gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését. Tiszteletben tartja a gyermekek érdekeinek védelmét.

A gyermekek harmonikus fejlődése érdekében óvodai nevelésünk a sokszínűsége és a szakmai megújulásra törekszik.

Pedagógiai Programunk készítésekor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének elveit is a **32/2012. (X.8.) EMMI rendelet** alapján.

1.2. Óvodánk bemutatása

A Napraforgó Óvoda, a Sokoró térség egyik kisközségében, Écsen működik. Területünk gazdag természeti jelenségekben, így élményszerző sétáink során lehetőségünk van azok minél tágabb körű megismerésére, felfedezésére.

A XXI. századi óvodai követelményeknek megfelelő új környezetben kap helyet 4 csoportos óvodánk.

Óvodánk sajátos arculatát a közösen megfogalmazott célok, és az egységes pedagógiai szemlélet formálja, melynek alapja a kisgyermek őszinte, feltétel nélküli elfogadása, szeretete.

Célunk:

- A szeretetteljes, családi, biztonságot nyújtó, érzelem gazdag, esztétikus óvodai élet megteremtése
- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése az életkori, egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés lehetőségének figyelembevételével, a családi nevelés kiegészítése
- A gyermekben a hagyományok, és természet iránti fogékonyság megalapozása
- A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés
- Hátránykompenzálás és tehetséggondozása tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan
- Egyéni képességfejlesztés olyan szemlélet erősítésével, amelyben a gyermeknek joga van arra, hogy különbözzön társaitól és saját fejlődési üteme szerint fejlődjön

- Sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelése

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1. Gyermekkép

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi csak játszik. De mi tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű, tevékeny ember váljék belőle.” (Varga Domokos)

Számunkra a gyermek, mint egyéniség fontos. Alkalmazott módszereink testi- lelki- szellemi fejlődését maximálisan figyelembe veszik. Mindig akkor, és azt tanítjuk, amire az adott körülmények között a legfogékonyabb, rászoktatjuk a kíváncsiságra, a problémák önálló megoldására, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Programunk vallja, hogy az életre való felkészítés csak valóságos környezetben, a tevékenységre alapozott nevelőmunka útján lehetséges. A gyermeki élményt, tapasztalatszerzést biztosítva igyekszünk a bennünket körülvevő, csodálatos természeti környezetet, az ismeretszerzés és az egészséges életmód szolgálatába állítani.

2.2. Óvodakép

Alapelvünk, hogy a gyermek, jól érezze magát az intézményben és ott tartózkodása döntő részét játéokra fordíthassa.

Az óvodás gyermek érzelmi lény. Jellemző rá az érzelem vezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás. Érzelmi életének két alapvető színtere a család és az óvoda. Az óvoda a maga sajátos nevelési feltételeinek biztosításával megerősíti, esetenként pótolja azokat az elemi szokásokat, melyeket a család életrendje alakít (alakítana ki) a kisgyermekben.

Nevelési évünk folyamán megemlékezünk a jeles napokról, régmúlt hagyományokról, tiszteljük és fenntartjuk a falu saját hagyományait, illetve kezdeményezéseinkkel újakat teremtünk.

A hagyományaink, jeles napok alkalmával, lehetőséget adunk a „nemzetiség”-hez tartozó gyermekek kisebbségi önazonosságának megőrzésére, ápolására, ezzel valósítjuk meg a multikulturális nevelésen alapuló integrációt.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának szelleméhez igazodva teendőink:

A 3-7 éves gyermekek szeretetteljes, biztonságérzetet adó gondozása, nevelése, személyiségük sokoldalú és harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása.

Gyermekközpontúságunk önállóságot és tartást biztosít a gyermekek számára, ahol az élményekben gazdag, vidám környezetben a gyermekek-egyéni adottságaiktól függően 6-7 éves korukra - megérnek az iskolai rendre, kapcsolatokra, feladatokra.

A társadalmi változásokat követve fontossá vált az inkluzív pedagógiai szemlélet a teljesítményképes tudás. A hangsúly az alapkészségek, és a kulcskompetenciák fejlesztésére irányul. A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaézés kialakítása és fenntartása a cél.

A fentiek ismeretében a nevelő legfontosabb feladatai:

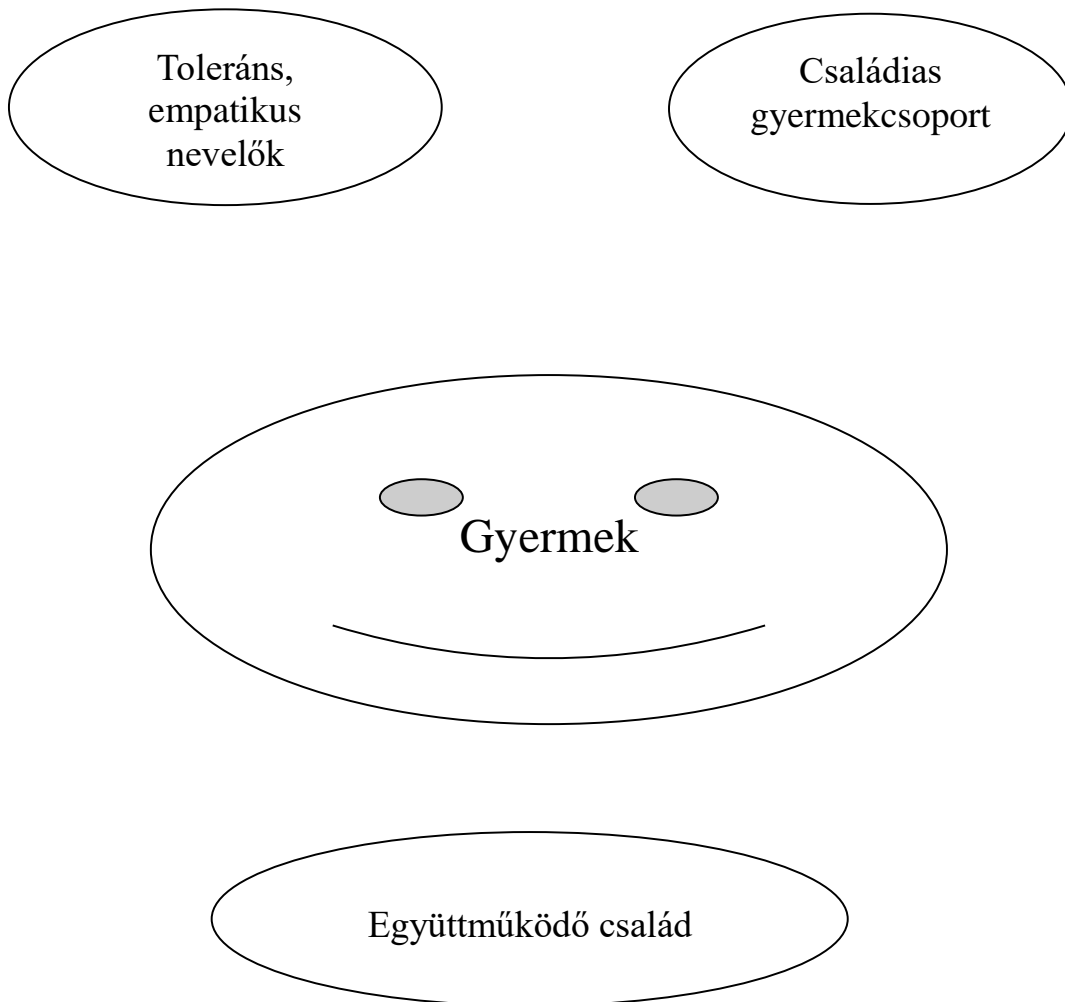
- A gyerekeket felkészítjük a változó igényekhez való alkalmazkodásra
- Az óvodában olyan egészséges környezet kialakítása, melyben a gyermeket körülvevő tárgyak, eszközök cselekvésre készítenek, ízlést formálnak
- A nevelő tetteivel sugározza a gyermekek számára feltétel nélküli szeretetet, a derűt, a biztonságot
- Tartsa tiszteletben és ismerje az egyén fejlődés törvényszerűségeit
- Nyújtson sokoldalú élményt, adjon lehetőséget a tapasztalásra, rácsodálkozásra, keltse fel érdeklődését
- Biztosítson számukra nagyfokú önállóságot, de a felnőtt mindig éreztesse: „ha szükséged van rám, segítek neked!”
- Fokozatosság-folyamatosság elvének betartása
- Támogassa a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatok megerősödését, segítse a különbözőség elfogadását
- Tartsa tiszteletben a mással nem helyettesíthető játék fontosságát
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek beilleszkedésének segítése

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak. érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel. Egyenlő hozzáférés biztosítása minden gyermek számára
- A közös együttlétek öröme által jó szokásokra, önfegyelemre, helyes életritmusra, szabálytudatra, korukhoz illő udvariasságra, tiszteletadásra nevelje a gyermeket

Programunk középpontjában a GYERMEK áll!

Az egész kialakított szokásrendszer Őhöz igazított, az ő érdekeit szolgálja. A gyermeket körülvevő légkör elfogadó, szeretetteljes, megerősítő, befogadó.

2.3. Intézményi jövőkép

Óvodánk jövőképét az intézmény nevelőtestületével együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk.

Arra törekszünk, hogy a továbbképzéseken és az önképzések által szerzett kompetenciaterületek megfeleljenek az Alapprogram, az Écsi Napraforgó Óvoda helyi Pedagógiai Programja és az Intézményi Önértékelési Program elvárásainak. Segítsék elő a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményünk eredményes működését.

A mai kor elvárásainak megfeleléséhez, a folyamatos társadalmi változásokhoz való igazodás érdekében, a korszerűbb, biztonságosabb működés biztosításához állandó fejlesztésekre van szükség. A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni.

Intézményünkben a partneri elvárásoknak megfelelő, innovatív, szakmailag jól megalapozott nevelőtestület, alkalmazotti közösség dolgozik.

3. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodáskorú gyermekek testi, lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztő program
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A kompetenciaalapú nevelésnél azoknak a képességeknek a fejlesztése az elsődleges feladat, amelyek megalapozzák a kulcskompetenciák, (értelmi, testi, kommunikációs, szociális) kialakítását és zökkenőmentes átmenetet az óvodából az iskolába.

3.1. Az egészséges életmód alakítása

3.1.1. Gondozás

A gyermekek egészséges életmódjának megalapozását a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé.

Gondozás célja:

- Az egészséges életvitelhez szükséges készségek megalapozása
- Egészségfejlesztést megalapozó szokások formálása

A gondozás, egészségfejlesztés szorosan kapcsolódik a különböző tevékenységekhez, a játékhoz, a munka jellegű feladatokhoz és a tanuláshoz. A gyermekek egészséges életrendjét az óvodában kialakult koncepció alapján a napirendi szakaszok folyamatossá tétele teremtette meg. Így válik lehetővé, hogy a gyermekek a gondozási műveleteket egyéni szükségleteinek megfelelően akkor, úgy és olyan ütemben végezhesék el, ahogyan erre már képesek. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és a dajka is segíthet. A gyermekek annyi segítséget kaphatnak és igényelhetnek, amennyire az adott helyzetben és a további fejlődésükhöz szükségük van. Ez meggyorsíthatja önállóvá válásukat is. A folyamatosság által teremtett nyugalom - frusztráció nélküli együttélés - biztonságot, testi és lelki harmóniát eredményez.

Programunk elősegíti a gondozási feladatok differenciált végzését. Az egész napi nevelési folyamatban az óvodapedagógusok, és a dajkák megosztott jelenléte, segítsége, a gyerektársak modellje és támogatása szociális értékű.

3.1.2. Mozgásigény kielégítése

A gyermekek mozgásigényének kielégítése, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődés nagyon fontos feladat, ezért mindig biztosítjuk a szabad mozgást a szabad levegőn, - kivétel, ha szélsőséges az időjárás, vagy olyan szervezett tevékenység, ami ezt időben nem teszi lehetővé - így minél többet játszunk az udvaron, sokat kirándulunk. A szabadban való tartózkodáskor a mozgásigény kialakítása mellett a napfény biológiai értéke biztosítja a fejlődés külső biológiai feltételeit. Emellett a rövid, szervezett mozgásos tevékenységek is jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlődését. Mivel a mozgásfejlődés a pszichikum csaknem minden területére kihat, ezt a területet kiemelten kezeljük.

A mozgás lehetőségei, formái az óvodánkban:

- Mindennapos levegőzés, udvari élet, kirándulás
- Egészségfejlesztő testmozgás, mindennapos mozgás
- Mozgásfejlesztő eszközök használata

3.1.3. Egészségfejlesztés

Az életkori sajátosságaiból eredően a kisgyermek mozgásigénye nagy, amelynek kielégítésére törekedni kell. A mozgásfejlődésre épül, az egészséges életmód, a testápolás, az önkiszolgálás, az egészségmegőrző szokások kialakítása. Az óvodás gyerekre vonatkoztatva tudjuk, hogy minden gyermek más és más, mindegyiküknek más az egészségügyi állapota, edzettsége, teherbíró képessége.

Kiemelt figyelmet kell fordítani az egészségfejlesztésre, egészséges életmódra nevelés összefüggő feladatokra:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapi egészségvédő testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségek megelőzése,
- a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- egészségmegőrzés,
- a személyi higiéné területe,
- környezeti higiéné.

Egészséges táplálkozás:

A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit például. a mozgásigény kifejlését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását. A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését szükség szerinti orvosi igazolás alapján megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny). A kulturált étkezési szokások kialakulását, annak természetes légkörét, a merev étkezési szabályok feloldása teremti meg, az azonos asztalnál ülők egymás közötti halk beszélgetésének biztosításával. A gyermekek étkezéseik időpontját - egy adott időkereten belül - szükségleteiknek és tevékenységüknek megfelelően szabadon választhatják meg. A reggeli, ebéd és az uzsonna az önkiszolgálásra épül és az önállóság kialakulására gyakorol kedvező hatást. A naposi feladatok elvégzéséhez az ebéd teremti meg a közösségért végzett munka jellegű tevékenység optimális feltételeit. Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatmegosztásban dolgoznak az étkező gyermekek mellett. A gyermekek addig maradhatnak az asztalnál ameddig étkezésüket befejezik. A gyorsabban étkezők nem várokoznak, a lassabban étkezőket elmarasztalás nem éri.

Étkezés közben senki sem kényszerül az étel elfogyasztására (kóstolás lehetőségének felajánlása).

Feladatok az étkezéssel kapcsolatban:

- megteremtjük a kulturált étkezés feltételeit
- az óvodai napirend keretében az óvónők a pedagógiai asszisztenssel gyermekek fejlettségi szintjét szem előtt tartva segítik a gyermekek étkezését
- fokozatosan megkedvelteti a gyermekekkel a számukra ismeretlen ételeket
- az egész nap folyamán biztosítjuk a folyadék bevitel lehetőségét
- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatát megismertetjük,
- fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára,
- tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki, elmondjuk a **sok magas só- és telítetlen zsír- tartalmú ételek, illetve a sok magas cukor tartalmú ételek, italok fogyasztásának káros hatásait, ennek a csökkentésére ösztönözzük a szülőket és a gyerekeket is.**
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk az egészséges életmód témaheteken belül is, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. zöldségsaláta készítés, gyümölcssaláta készítése). A nevelési év végén (családi nap) kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység a szülők, családok bevonásával. Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot e tevékenységeknek. Lehetőségünk van a gyerekekkel őszi piac, zöldséges üzlet, kertek meglátogatására, így ismerkednek a gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkal, körjátékokkal kísérve tesszük még vonzóvá a gyermekek számára.

A gyermekek testi és lelki egészség fejlesztése, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:

Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan. Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás. A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a kihasználjuk az alkalmakat, és lehetőségeket.

A bántalmazás, erőszak megelőzése:

A gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében közreműködünk a gyermekjóléti szolgálattal. Ha bármely veszélyeztetettségre utaló jelet (elhanyagoltság, fizikai- vagy érzelmi bántalmazás) látunk, segítséget kérünk. A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan „érzékeny”. Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények látványa is. Alapfeltételnek érezzük, hogy a gyermek és a pedagógus között, olyan pozitív, bizalmi kapcsolat alakuljon ki, hogy a gyermek a problémát jelezni merje.

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, a védekezés helyes módszereinek alkalmazására is sarkallni szükséges őket. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás:

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink olyan környezetben nőjenek fel, fejlődjenek, ami hozzájárul testi-, lelki-, szellemi egészségükhöz egyaránt. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások: egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendővel, amit ők is el tudnak végezni (pl. a segítségkérés – felnőtt értesítése).

A gyerekek megtanulják, hogy egy hétköznapi tárgy (pl. bicikli, mászóka, hinta, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. A gyermekekkel szükség szerint a foglalkozás, kirándulás előtt ismertetni kell a védő-óvó előírásokat. Módszerünk: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, beszélgetés.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása:

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel. Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy csak egészséges gyermek jöhet óvodába. A gyermekek tisztasága, ápoltsága, betegségmegelőzése érdekében e témában is szervezünk szülői értekezletet, amelyhez a témának megfelelően szakember segítségét is igénybe vesszük (pl. az egészséges táplálkozás, mozgás, tisztálkodás, fogápolás, hajápolás, higiénia, gyermekkori betegségek és annak otthoni kezelése).

A Pannonhalmi Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel kapcsolatot tartunk, folyamatos együttműködés jellemzi munkánkat. Rendszeresen elvégzik a gyermekek szűrővizsgálatait, javaslatot tesznek az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális terápiára fogadják őket (szülők bevonásával, együttműködésével). Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti egyéni fejlesztő munkába.

Személyi higiéné:

Testápolás, tisztálkodás:

Az emberi szervezet bioritmusa szerint kialakuló étkezések velejárója - előtte és utána - a WC használata és az ezt követő tisztálkodás. A folyamatosság teszi lehetővé, hogy a különböző családi háttérből étkező gyerekek higiénés szokásait az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka megismerje, és ennek megfelelően segítse. Ezzel a láthatósággal visszaélni nem lehet! Minden intimitás a gyermek és az óvodapedagógus személyes ügye. A „csak rád és rám” tartozik elfogadásával, a gyerek bizalommal fordul nevelőjéhez, dajkáihoz. Ezt erősíti meg a WC fülkék függönnyel való ellátása, hogy a gyermek nyugodtan végezhesse el szükségleteit. A gyermekek testének ápoltsága magánügy, amely legtöbbször, de nem kizárólagosan a szociális helyzet függvénye.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A gyerek hozza magával azzal a szokásrenddel és igényszinttel együtt, ami a családjában kialakult. Ez is indokolja, hogy a gyereket semmiért se marasztalják el, nevelői és gondozói segítségük abban, hogy higiénés szükségletei is kialakulhassanak.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, az óvodapedagógus és a dajka részéről diszkrét ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést. Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására. Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladatok a testápolással kapcsolatban:

- biztosítjuk a testápoláshoz szükséges feltételeket,
- a gyermekek fejlettségi szintjét szem előtt tartva, segítjük a gyermekek testápolását, az intimitását megtartva,
- a tisztálkodási folyamatot megismertetjük, helyes sorrendiség és technika begyakorlásával
- a tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben,
- a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket,
- a napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Öltözködés:

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát.

A gyermekeknek külön öltöző szekrényük, tornazsákjuk van. Odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék. Az öltözetnek fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része. A folyamatosság az öltözködésben is érvényesül.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az öltözködés gyakorlásában megismeri saját testét, ez elősegíti a testséma kialakulását, fejleszti önállóságát, fontos a szóbeli pozitív megerősítés. Az öltözködnél a segítségnyújtás a gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten történik. A differenciált segítségnyújtás által rendezettebbé válik a ruhák elhelyezése, elrendezése, összehajtása, elrakása. A folyamatos napirend miatt nyugodtabb és gyorsabb a gyermekek öltözködése.

Pihenés – alvás

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. A szervezeti keretek, a folyamatosság és osztatlanság lehetőséget teremtenek arra, hogy a gyerekek alvásigényüknek megfelelően kevesebbet, vagy többet aludhassanak. Ezt segíti az előre elkészített fekvőhelyek elhelyezése is. Lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermekek, ha maguktól felébrednek, vagy egy bizonyos idő elteltével, ha kipihenték magukat (nagy csoport), könyvet nézegethessenek. Ilyenkor csoportszobájuk erre alkalmas részében uzsonnázhatnak, majd játszanak. Mindezt megtehetik, ha társaik nyugodt alvását, pihenését nem zavarják.

Feladatok a pihenéssel kapcsolatban:

- megteremtjük a nyugodt pihenés feltételeit, (minimum 1 óra időtartam)
- tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni szokásait és az otthonról hozott az elalváshoz szükséges eszközöket (plüss, alvórongy stb.)

Környezettudatos magatartás megalapozása:

Egészségünk és életünk minőségét nagymértékben meghatározza a természet megvédéséhez, hulladék kezeléshez, energiával való takarékosághoz való hozzáállásunk. Fontos feladatunk az ez irányú szemléletformálás, a témával kapcsolatos értékek, célok beemelése az óvodai nevelés mindennapjaiba. Törekszünk a környezettudatos látásmód alapjainak kialakítására. Védjük, óvjuk környezetünk növényeit, állatait, vigyázunk környezetünk értékeire, játékaikra, berendezési tárgyainkra.

Feladatok:

- modell értékű példamutatás
- csoportszobában élősarok kialakítása, gyermekek bevonása a növények gondozásába

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- a környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni,
- az óvoda tisztaságának megóvása, az óvoda épületének és környezetének szépítése, a csoportszobák szellőztetése,
- a megfelelő fűtés és világítás biztosítása, takarékoskodás az energiákkal (víz, gáz, áram...), az óvodai nevelés során használt anyagokkal (papír...)
- családok bevonása (óvoda szépítése, egészségvédő programok szervezése)

3.1.4. Kialakítandó kompetenciák az óvodáskor végére

A gyermekek testápolásával kapcsolatban:

- önállóan tisztálkodjanak, mossanak kezet, minden olyan tevékenység után, amikor szükséges, tisztálkodó eszközöket tartsák rendben
- zsebkezdőt önállóan használják, testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodjanak, mossanak fogat, fésűlködjének és használják a WC-t.

A gyermekek öltözködésével kapcsolatban:

- önállóan öltözködjének az időjárásnak megfelelően
- képesek legyenek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet
- ruhájukat gombolják be, cipzárjukat tudják le- felhúzni, cipőjüket fűzzék, és kössék be
- ruhájukat ismerjék fel, esztétikusan összehajtva rendezzék, azt mindig a jelükhöz tegyék
- ügyeljenek saját külsőjükre

A gyermekek étkezésével kapcsolatban:

- váljon szokássá az étkezés előtti kézmosás
- képesek legyenek az étkezéssel kapcsolatos önkiszolgálásra
- váljon igényükké a tiszta asztali környezet
- készség szinten használják az evőeszközöket, szalvétát
- jelezzék, ha valamelyik ételt nem szeretik, és keveset kérnek belőle
- önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak
- önállóan töltsenek folyadékot a kancsóból

- ismerjék a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkezzenek, szívesen kóstoljanak meg új ízeket
- ismerjék a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

Környezettudatos látásmód óvodáskor végére:

- környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját
- megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztán tartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök)
- takarékoskodnak a vízzel, részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása)

A gyermek egészségnevelésének fejlettsége:

- kialakultak az életkornak megfelelő egészséges életmód szokásai

3.2 Érzelmi, erkölcsi, és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Viselkedésükben az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen feltétel, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, otthonos, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör vegye körül.

A gyermek érzelmi életének két átfogó színtere a család és az óvoda, ahol érzelmi alapigényeit, a biztonságérzetét és védettségét kielégítik. Csak akkor képes kapcsolatot kiépíteni, játszani, társaival együtt cselekedni, ha odahaza és az intézményben is olyan légkör veszi körül, mely sugározza számára a szeretetet, a derűt, az elfogadást, a biztonságot és a védelmet.

Mindezért fontos, hogy a gyermeket már a befogadás idején kellemes érzelmi hatások ériék. Alkalmat teremtünk arra, hogy a családdal már az óvodába kerülés előtt kapcsolatot létesítsünk. Arra törekszünk, hogy az óvodába lépés után minél rövidebb idő alatt alkalmazkodjanak az óvodai élet szokás és normarendszeréhez.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, értelmi, érzékszervi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Az integrálás során az Alapító Okiratunkban megfogalmazottak szerint járunk el.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A gyermek magatartásának alakulása szempontjából modellértékű az óvónő a dajka, kommunikációja, bánásmódja és viselkedése. Fontos, hogy az óvodai alkalmazottak és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Az alkalmazottak magatartása meghatározó minta a különbözőség elfogadása terén is, segíti a gyermek én-tudatának alakulását, én- érvényesítő törekvéseinek megvalósítását a közösségi szabályok betartásával, szociális érzékenységének fejlődését.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Programunk egyik pillére a játék, amely kialakítja a gyermekekben az önállóságot, az önfegyelmet, a kitartást, a feladat- és szabálytudatot, az együttérzést, a segítőkészséget, az önzetlenséget, elfogadó magatartást, a figyelmességet egyaránt.

A gyermek nyitottságára építve az óvoda elősegíti, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, a családhoz való kötődés alapja.

A jeles napokra, ünnepekre való készülődés olyan pozitív töltést ad, mely nyitottá, érdeklődővé, befogadóvá teszi a gyermeket. Fontos az ünnepek és a hagyományok (helyi népi és keresztény ünnepek) megélése, ennek ápolása, hogy a gyermekek számára megkülönböztethetővé váljanak a hétköznapi és a jeles napok. Óvodánkban a népi kultúra érzelmi megalapozása a kézműves heteinkben tevékenységeken keresztül is megvalósulnak, illetve a néptánc – népi játékok heti foglalkozásain, annak érdekében, hogy gyermekeink átérezzék, ill. érzelmileg kötődjenek a hazai szokásokhoz és magatartási attitűdökhöz. A szokások és hagyományok megtartása a kulturális örökség ápolását jelenti.

Intézményünk lehetőségei szerint részt vesz a helyi hagyományokat és értékeket közvetítő programokon, amely a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő.

A hagyományápolás érvényesülését intézményünkben a dolgozók az intézmény jelkép használatával is erősítik (logóval ellátott póló, kitűző viselése).

A felnőtt közösségünk hagyományai által erősítjük szervezeti egységünk összetartozását, csapatépítő tréninget, alkalmazotti kirándulást szervezünk, karácsonyi „fehér asztal” mellett éljük meg az ünnepvárást.

A következő jeles napokat ünnepeljük:

- Születésnapok, évszakonként
- Szüret
- Márton napi lámpás felvonulás
- Mikulás
- Lucázás
- Közös Betlehem állítás
- Advent, karácsony várás
- Farsang
- Kiszézés
- Gergely nap: március 12.
- Március 15.
- Húsvét
- Anyák napja
- Pünkösöd
- Iskolába menők búcsúztatása
- Gyereknapi, családi nap

3.2.1. Az iskolába lépés idejére a következő alapkompentenciák érhetőek el

- Képesek kapcsolatteremtésre, rendelkeznek metakommunikációs készségekkel is
- Ismerik az alapvető illemszabályokat és be is tartják azokat
- Kérés nélkül is segítenek egymásnak, a kisebbeknek. Együtt éreznek a közösség tagjaival Szívesen „dolgoznak” a közösségért. Bíznak önmaguk képességeiben.
- Képesek elfogadni és feldolgozni az esetleges kudarcokat
- Meg tudják ítélni saját helyzetüket, teljesítményüket a közösségen belül
- Tolerálják társaik különbözőségét

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés nem korlátozódik egy tevékenységre, hanem az életünk minden területét átszövi. A nevelő felnőttek, minden verbális és nonverbális megnyilatkozása minta a gyermek számára.

Az anyanyelvi nevelés célja:

- a gyermekek kommunikációs kedvének felkeltése, ösztönzése, amely lehetővé teszi a kifejezőkészség fejlődését, kooperációt, a társaikkal és a felnőttekkel
- választékos, a helyzetnek megfelelő gazdag szókincsrel megfelelő beszéd
- anyanyelv és a szűkebb, tágabb környezet megismerése, amely a hazaszeretetet és a szülőföldhöz való kötődést alapozza meg

A program kereteinek koncepcionális alapelemei - a folyamatosság, az osztatlanság, a komplexitás és a specializáció - befolyásolják az anyanyelvi fejlődés - nevelés feltételeit, lehetőségeit. A folyamatosság hosszabb és összefüggő időkeretei a gyermekek beszédkedvére is hatást gyakorolnak, könnyebben valósítható meg az egyéni differenciálás. Lehetőség nyílik, a gyermekek nyomon követésére, megfigyelésére egyénileg, páronként, vagy kisebb csoportokban.

Már a korai időszakban érzékelhetők a beszédhibák, így súlyosságuk enyhíthető. Sor kerülhet különböző szervezeti formák között a gyerekek speciális fejlesztésére is. Az iskola megkezdése előtt a gyerekek eljuthatnak nyelvi - kommunikációs képességeik azon szintjére, amely lehetővé teszi kapcsolatok létesítését és fenntartását, a verbális együttműködést társaikkal és a felnőttekkel.

A folyamatosság kedvez a csoportformák keretei között motiváló erőként ható kortársaktól való spontán tanuláshoz, amelyhez hozzájárul az óvodapedagógusok modellértékű, választékos beszéde. Az óvodapedagógus az integrált tanulás és a szabad játék folyamatában tudatosan megtervezi és kihasználja az anyanyelvi fejlesztés lehetőségeit. Tevékenységeiben megjelennek az anyanyelvi kompetenciák fejlesztésére irányuló törekvések; szövegértés, szövegalkotás képességének fejlesztése.

A komplexitás lehetővé teszi, hogy valamennyi tevékenységi területben megjelenjen különböző formákban, az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése, anyanyelvi nevelés.

A nyelvi játékokkal a gyermekek gondolkodását fejlesztjük. A gyakorlás során fejlődik a gyermekek spontán beszédhang-éjtése és beszédritmusa.

A specializáció alkalmat teremt arra, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekkel az óvodai csoporton belül differenciáltan foglalkozzunk.

Értelmi nevelés:

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Intézményünkben a gyermekek érdeklődésére, spontán tanulási vágyára, kíváncsiságára, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építünk. Alapelvünk, hogy a gyermek éber állapotban mindig tanul, ezért nem kell direkt módon tanítani őket ebben a korban.

A játék és a mese segítségével, a sok élményen át, tevékenység által rengeteg információhoz, tudáshoz jutnak.

Feladatunk, hogy biztosítsunk a gyermekeknek változatos tevékenységi lehetőségeket, melyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, ezáltal fejlődnek értelmi képességeik, (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuk.

Feladatok:

- helyzeteket teremtsünk a kommunikációra
- kifejezésmódunk, visszajelzéseink, közléseink pontosak, érthetőek legyenek
- támogassuk a gyerekek egymás közötti és egyéni kommunikációjának fejlődését
- tudatosítsuk a gyermekekben a sokféleség elfogadását, hogy ugyanarra a kérdésre többféle válasz is adható, közülük több is igaz lehet, így ösztönözzük őket a változatos nyelvi fordulatok, kifejezések használatára
- anyanyelvi játékokkal olyan helyzeteket teremtsünk, amely lehetőséget nyújt a gyerekek szókincsének bővítésére
- biztosítsunk elegendő időt és lehetőséget a gyermekek számára a kifejezőkészségük fejlődésére
- támogassuk a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését
- biztosítsunk lehetőséget a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésére, bővítésére, különböző tevékenységekben, és élethelyzetekben való alkalmazására
- ismerjük fel a beszédhibákat, a hiányzó vagy a rosszul képzett hangokat, ha szükséges javasoljuk a gyermekek megfelelő szakirányú fejlesztését

3.3.1. Az anyanyelvi – értelmi nevelés területén a következő kompetenciák kialakulása érhető el az óvodáskor végére

- A gyermek folyamatosan és érthetően beszél. Beszédfigyelme életkorának megfelelő
- Olyan szókincssel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- Igyekszik az illemszabályoknak megfelelően kérni, érdeklődni, bemutatkozni, megszólítani másokat
- Képes társak között mások beszédébe bekapcsolódni, megfelelő helyzetekben aktivizálja szókincsét: kérdez, válaszol, mesél
- Képesse válik a vele kapcsolatos élmények feldolgozására: észlelése differenciálódik, megfigyelése pontosabbá válik, felismeri és megnevezi a mennyiségi, térbeli, geometriai és időbeli viszonyokat, képes összehasonlítani, következtetéseket levonni, valamint képes történések elmondására
- A meglévő élményeit sajátos egyéni módon, szabadon kifejezi: mozgásban, játékban, vizuális alkotásokban
- Képes önmaga szabályozására, a szokások betartásában, a feladatok végzésében, szóbeli megnyilvánulásaiban

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

4.1. Személyi feltételek

Programunk megvalósításához személyi feltételeink biztosítására törekszünk, mely a törvény szerint négy óvodai csoportunk esetében, csoportonként két fő óvodapedagógust és egy fő dajkát jelent.

A gyermeklétszámtól függően, egy fő intézményvezető és egy fő intézményvezető- helyettes kinevezésére van lehetőség, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkakörben egy fő pedagógiai asszisztens, valamint egy fő takarító személyzet alkalmazható intézményünkben.

Az óvoda zavartalan működése érdekében az előírt létszámú személyzet alkalmazását biztosítjuk, a megfelelő szakképzettség megszerzését szorgalmazzuk.

Speciális szakemberek bevonásával biztosítjuk az arra rászoruló gyerekek fejlesztését.

Nevelőink mintát jelentenek a gyermekek számára, személyiségük az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik, meghatározó személyiségjegyük kell legyen a demokratikus nevelési stílus, amely ösztönzi a gyerekek kezdeményezéseit, messzemenően figyelembe veszi szükségleteiket.

Alapelvünk az elismerés, dicséret, az elfogadás. A nevelői megnyilvánulások hitelességét a belső- és a külső összhangja, az érzések, gondolatok és a viselkedés „kongruenciája” (megfelelése) biztosítja.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvónő bánásmódja, az eltérő szükségletek, érzelmi állapotok és hangulatok iránti toleranciája a gyerekek egymás közötti kapcsolatában mintát jelent, az őt segítő dajka is hatást gyakorol a gyermekekre magatartásával, beszédstílusával. A dajkáknak is ismernie kell a csoport céljait, feladatait. Intézményünk minden dolgozójának hozzá kell járulnia a nevelés eredményességéhez.

Szükségesnek tartjuk, hogy a gyermekek tartós, szeretetteljes kapcsolatban éljenek közvetlen környezetük személyeivel.

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink emberi értékeit, hivatásához méltó magatartását, szakmai felkészültségét, ezért a pedagógus személyiségéhez igazodó továbbképzéseket támogatjuk, szorgalmazzuk, hogy minden pedagógusunk határidőre megszerezze a pedagógus minősítést.

Fontosnak tartjuk, hogy a megfelelő pozícióra mindig az arra megfelelő embert alkalmazzuk.

Új munkatárs befogadása esetén alkalmazottaink nyitottak, segítőkészek, empátikusak az új munkatárs felé.

A megfelelő személyi szervezeti fejlesztésre törekszünk, közös ünnepléseket, csapatépítő tréninget és alkalmazotti kirándulást szervezünk a nevelési év során.

Az intézmény dolgozói a folyamatos kapcsolattartás érdekében aktívan részt vesznek a közösségi oldalon létrehozott zárt csoport életében.

Intézményünk minden alkalmazottjától, a nevelőmunkában közreműködő külső szakemberektől elvárt, hogy a hivatali titkot megőrizze.

4.2. Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a helyi nevelési program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Intézményünk épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakították ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, lehetővé tegye mozgás- és játékigényük kielégítését.

Minden korosztály számára, megfelelő mennyiségű és minőségű játék és eszköz áll a gyermekek rendelkezésére. A tárgyi felszerelések, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és biztonságosan vannak elhelyezve.

A heti kézműves tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok a csoportok rendelkezésére állnak.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Az épületben a csoportszoba, mosdó, öltöző berendezései otthonos környezetet, családi hangulatot biztosítanak, ehhez hozzájárul a dolgozók által készített aktuális dekoráció is.

Bútoraink praktikusak, esztétikusak, színei harmonizálnak a szoba berendezésével.

Elhelyezésüket a tevékenységekhez igazítjuk, ha kell, átrendezzük a csoportszobát.

Játékhoz kisebb, szeparált tereket alakítunk ki.

Mozgáshoz a nyugalmasabb tevékenységektől elválasztott, nagyobb területet alakítunk ki.

A gyerekek nagymozgás fejlesztését tornaszobában végezzük.

A különleges fejlesztést igénylő gyermekek szakirányú megsegítését fejlesztő szobában végzik a szakemberek.

Intézményünk régi épületrészében található a kiszolgálóhelyiségek, tálalókonyha, mosókonyha, mozgáskorlátozott mosdó, felnőtt öltöző, mosdó.

Tágas udvarunkon a rögzített és mobil tárgyak, eszközök szintén a mozgásfejlődést segítik.

Intézményünk egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít munkatársainknak, és megteremti a szülők fogadásának lehetőségét is.

Meglévő természetes környezet adta lehetőségeinket, igyekszünk maximálisan a fejlesztés szolgálatába állítani.

Az esélyegyenlőség megteremtése céljából a fogyatékossgal élők számára intézményünk olyan körülményeket biztosít, amelyek lehetővé teszik számukra a közlekedést, tájékozódást.

Nevelőmunkákat segítik az intézményünk eszköztárában megtalálható infokommunikációs eszközök is, például laptop, projektor, nagyméretű vetítővászon, CD lejátszó...

Az adminisztrációs terhek könnyítésére rendelkezünk számítógéppel, multifunkciós nyomtatóval.

4.3. Napirend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi, figyelembe véve az egyéni igényeket. Fontosnak tartjuk a tevékenységek közötti belső arányok helyes kialakítását.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A nevelő a játék témája és a játszó gyerekek létszáma szerint, segít elrendezni a körülményeket és megtalálni a legalkalmasabb szervezeti formát.

Nagy időegységekben gondolkodunk. Az évszakok lehetőségeit kihasználjuk, az ünnepekre hosszasan készülődünk.

Napirend:

6.30- 11.30	Játék, tevékenységben megvalósuló tanulás, mozgás Ezen belül: 8.30-9.15 között folyamatos tízórai A benti játékot lezáró csendes együttlét (mese, vers, beszélgetés) Énekes játékok játszása Tervezetten szervezett mozgásos tevékenység Szabad levegőn tartózkodás
11.30.-11.45	Készülődés az ebédhez, ebéd előtti higiénés teendők
11.45-12.30	Ebéd, ebéd utáni higiénés teendők
12.30-14.30	Mese, pihenés. alvás
14.00-15.00	Felkelés, uzsonna
15.00-17.00	Játék lehetőleg az udvaron

4.4. Hetirend

A hetirend kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek, az adott csoport sajátosságait.

Fontosnak tartjuk, hogy a különböző ismeretszerzési lehetőségek kiegészítsék egymást, egy-egy nap lehetőséget adjon egy téma sokoldalú megközelítésére. A kompetenciaalapú tervezés során az óvónő módszertani szabadsága szerint felhasználhatja a négy őselemet (Tűz, Víz, Föld, Levegő). Lehetőségünk van modulokban, projektekben, komplex módon tervezni. A tervezés tudatos felkészülést, odafigyelést jelent. Ismeretink bővítésével, felidézésével hangolódhatunk legjobban a gyerekekkel való egész napos együttlétre.

Hetirend:

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
K Ö T E T L E N	<p>JÁTÉK</p> <p>Tevékenységekben megvalósuló tanulás</p> <p>Irodalom, verselés, mesélés</p> <p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <p>Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései</p> <p>Ének, zene, énekes játékok, tánc</p> <p>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</p> <p>Munka jellegű tevékenységek</p>				
T E R V E Z E T T E N S Z E R V E Z E T T	<p>Irányított mozgásos tevékenység</p> <p>Mindennapos mozgás</p>				

4.5. A gyermek mérése, fejlődésének nyomon követése, értékelése

Intézményünkben a nevelőtestületünk által összeállított, tartalmilag mindenki által elfogadott mérőlapot használunk a gyermekek fejlődésének nyomon követésére. A gyermekek mérését az óvodapedagógus megfigyelés, kivárás, biztató, "előhívó" magatartás módszerével végzi. Megfigyeléseit a gyermek korosztálynak megfelelően a fejlődési lapján rögzíti.

Megfigyeléseinkről, tapasztalatainkról, és javaslatainkról évente két alkalommal tájékoztatjuk a szülőt.

Intézményünkben a Győr-Moson-Sopron megyei Szakszolgálat Pannonhalmi Tagintézményének szakemberei végzik a gyermekek kommunikációs, beszédértés és értelmi képességeinek vizsgálatát. Szükség szerint a gyermekek speciális fejlesztését, megsegítését is ők végzik az óvodapedagógussal, szülőkkel együttműködve.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek vizsgálata a szakvéleményük alapján, az azt kiállító intézményben történik. A gyermekek fejlesztésére, a szakvéleményben meghatározott feltételek szerint intézményünk speciális szakembereket alkalmaz. A gyermekekkel foglalkozó külső szakemberek saját, egyéni fejlesztési terv szerint dolgoznak, tapasztalataikat, eredményeiket a szülőkkel szükség szerint, időpont egyeztetés után közlik.

A gyermekek értékelése:

Az intézmény egységesen elfogadott értékelő rendszere a pozitív megerősítést tartja a leghatékonyabbnak.

Fontos a gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus az értékelést személyiség és közösségalkakító tényezőként alkalmazza.

Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztató.

Az óvodapedagógus ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.

Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású.

Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, átterelés, motiválás, megbeszélés, szélsőséges esetben tevékenység megállítás.

Mindig a gyermek viselkedésének közösségellenességére irányul, a pillanatnyilag adott magatartást ítéli el és nem a gyermeket.

Étel, tárgy vagy szeretetmegvonás nem alkalmazható.

4.6. Az óvoda kapcsolatai

Nevelésünk a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Programunk ennek szellemében elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik.

Nem a családok helyett, hanem velük együtt, esetenként a családokat segítve, részt vállalunk a nevelésben ott is, ahol a család funkciói valamilyen okból sérültek. Abban segítünk, hogy a család képes legyen megfelelni az elvárásoknak. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Programunk egyik jellemző sajátossága, hogy a családokkal történő hagyományos kapcsolattartási formákon túl, a helyi igényre épülő innovatív együttműködési lehetőségek alkalmazásán munkálkodunk, reagálva a megváltozott körülményekre.

Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az intézmény, illetve a család teremt meg. Pedagógiai tájékoztatókat szervezünk a szülők számára a szülői értekezleteken, nyílt napokon és érdeklődés alapján, egyéb fórumokon. Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segítjük.

A még nem intézményünkbe járó gyermekek számára havi egy alkalommal baba-mama délutánt szervezünk, amely alkalmakkor megismerkedhetnek az itt dolgozókkal, az épülettel az intézmény szokás és szabályrendszerével.

Véleményünk szerint a jó óvoda hasonlít a jól szervezett családi élethez, ahol a gyerekek szülői bánásmódra, testvéri kapcsolatokra hasonlító légkörre számíthatnak. Az eredményes munkához szükség van a szülők támogatására, segítségére.

Fontosnak tartjuk, hogy ismerjék nevelési felfogásunkat, programunk célját, alapelveit.

Kapcsolatot tartunk azokkal az intézményekkel, amelyek az intézményünkbe lépés előtt (pl.: bölcsőde), az óvoda- élet alatt (logopédus, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi, illetve közművelődési és közigazgatási intézmények, fenntartó, más óvodák) és az óvodai élet után (iskola) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az intézményünk nyitott és kezdeményező.

A kompetencialapú nevelés megalapozza a kulcskompetenciákat. Valljuk, hogy a gyermeket az iskolai feladatokra az óvodai élet egésze készíti fel. Szeptemberben az iskolába még óvodás gyermek érkezik azokkal a kompetenciákkal, melyek segítségével eligazodhat a megváltozott körülmények között.

Minden lehetőséget megragadunk arra, hogy az iskola és ezen belül főképp az alsó tagozatos nevelők ismerjék meg intézményünk pedagógiai programját.

A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

Kapcsolatot tartunk gyermekprogramokat ajánló kulturális intézményekkel, melyek a programunkhoz igazodó színvonalas gyermek műsorokkal, előadásokkal színesítik óvodai életünket.

A gyermekorvossal, fogorvossal, védőnővel egészségügyi szolgáltatásukon túl is kapcsolatot tartunk fenn. Évente akár több alkalommal is meglátogatjuk őket, rendelőjüket például az egészség héten, vagy a foglalkozásukat érintő témahét kapcsán, de akár ők is eljönnek intézményünkbe előadást tartani a gyermekeknek, szülőknek.

Nevelőmunkánk során fontosnak érezzük a gyermekek minél több pozitív élményhez juttatását, ezért törekszünk az olyan kapcsolatok felkutatására, kihasználására, melyek ezt támogatják, segítik (például: rendőr, mentő, tűzoltó, méhész, pék, halász...) meghívása intézményünkbe, vagy ezek meglátogatása.

A Kárpát- medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az Écsi Napraforgó Óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik. A kapcsolatépítést a hozzánk földrajzilag közelebb eső területeken igyekszünk megvalósítani.

5. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Az óvodai élet tevékenységeit úgy kell szerveznünk, hogy azt a gyermek a családban gyakorolt tevékenységei folytatásaként élhesse meg, játékosak és szabadon választhatók legyenek.

A tevékenységekben fontosak a szabályok, a szokások. Az önkéntesség nem jelentheti a tevékenységektől való teljes távolmaradás elfogadását a nagycsoportos korú gyermekeknél.

A tevékenységek jellegétől függően változhatnak a csoportok tagolódásai.

A gyermekek mindennapi tevékenységei során kialakítjuk a közösségi magatartásformát, megvalósítjuk a játékos képességfejlesztést, az intellektuális képességek fejlesztését.

5.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék gyerekeink életmódja, viselkedésformája, amelyet önként, örömmel végeznek egy sajátos világban. Végtelenül sokrétű és komplex a gyermekek kreativitását fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység, mely alkalmas arra, hogy gazdagítsa a gyerekek személyiségét, hosszútávra biztosítsa harmonikus fejlődésüket.

A játék napirendünk sajátosságából adódóan folyamatos. A gyerekek a reggel elkezdett témát délután is, akár több napon és héten keresztül is játszhatják. Addig folytatódik a tevékenység, amíg a gyerekek számára érdekes, élményt és örömet nyújt.

A játék szabad képzettársításokat követő, szabad játékfolyamat, a kisgyermek pszichikus szükséglete, melynek hosszantartóan és zavartalanul kell lezajlania. A játéktevékenység zavartalanságára, a megfelelő hely és idő biztosítására az óvodapedagógusnak különös figyelmet kell fordítania.

A kisgyermek a külvilágból és a saját belső világából származó benyomásait a játékban tagolja. Így válik a játék összetett tevékenységgé.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, otthon a családtag, az óvodában a pedagógus és a dajka. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad, bevonható társ marad, segítő, kezdeményező a játék folyamán.

Az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége, jelenléte, együtt játszása, támogató, ösztönző, serkentő magatartása indirekt reakciót vált ki.

Célunk, hogy hosszú játékidő biztosításával, izléses, tevékenységre ösztönző játékszerekkel, játékos óvónői beállítódással segítsük a gyerekeket, hogy játékuk teljes gazdagságában kibontakozzon.

Kétféle játék zajlik párhuzamosan és folyamatosan, egymásba kapcsolódva és szétválva a nap folyamán.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Többnyire a gyerekek által szabadon kezdett spontán játék a jellemző, melynek kiteljesedését biztosítja az óvónő segítő, a tartalmat érdekesebbé tevő, szimbólumokat létrehozó játékviselkedése. Az együttes játékban az óvónő „mintája” a gyerekeket utánzásra készíti. Az utánzás mellett a szabályok segítik őket az eligazodásban. A szabályok a játékeszközökkel való bánásmódban, magában a játékban, a szokásrend alakításában is megjelennek. A játékszabadság nélkülözhetetlen elemei a szabályok, szokássá válásukkal megteremtik a játéktevékenység nyugalmát a teremben és az udvaron.

A másik az általunk indított játék, évszakonként 6-8 alkalommal, mely kínálatot jelent, mintát, ötletet ad. A kínálatba a gyerekek bármikor, bármennyi időre bekapcsolódhatnak. Érdeklődésüknek megfelelően elvihetik a játékot másfelé, sőt irányítói is lehetnek. A játéktémák során a szerepjátékokban lehetőséget biztosítunk, hogy minden gyermek minden szerepben kipróbálhassa magát.

Óvodánkban a szabad játék érvényesülését helyezzük előtérbe.

A szabad játék lehetőséget ad a gyermek számára:

- elemi, pszichikus szükségleteinek kielégítésére
- önmegvalósítására
- igényei, elképzelései, vágyai kibontakoztatására
- önmaguk kipróbálására
- átalakulásra
- új információk gyűjtésére
- társaikkal való egyezkedésre, az egymástól való tanulásra
- döntéshozatalra
- konfliktushelyzetek megoldására
- a világ letükrözésére

A játék egyik színtere a csoportszoba, melyet együtt a gyerekekkel „kuckósan” rendezünk be, ügyelve arra, hogy a különböző játszócsoportok ne zavarják egymást. A játék további helye az udvar, sok esetben a csoportszobában megkezdett tevékenységek az udvaron folytathatók.

A játékszerek megválogatásában, a csoportszobák izléses kialakításában tükröződik az óvónői igényességünk.

Fontosnak tartjuk, hogy a játékok esztétikusak legyenek, lehetőleg természetes anyagból készüljenek, igazodjanak a gyerekek életkorához, segítsék elő sokoldalú fejlődésüket, fantáziájukat, gondolkodásra serkentsenek.

A vásárolt játékeszközöket kiegészítjük a játék jellegének megfelelően a magunk, illetve a gyerekekkel közösen készített játékokkal. Játékeszközök lehetnek még a környezetünkben fellelhető dolgok, kiegészítő kellékek: melyek a játék folyamatában sokféleképpen felhasználhatók.

5.1.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Képesek egyazon játék témában együttesen részt venni.
- Élményeik alapján játékhelyzeteket tudnak létrehozni. Fejlődik szellemi aktivitásuk, beszédképességük, problémaérzékenységük, helyzetfelismerő képességük.
- Hajlandóak elfogadni játszótársaik elgondolását, és alkalmazkodni a játék szabályaihoz. Megjelenik az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárási érzése. Kommunikációs kapcsolatteremtő készségük fejlődik.
- Fejlődik mozgáskészségük. Újfajta mozgásokat tanulnak, melyeket a szabadban és teremben egyaránt gyakorolnak. Alakul térérzékelésük, fejlődik nagymozgásuk és a szenzomotoros kézügyességük.
- Képesek önállóan megtervezni, megszervezni a játékot, elosztani a szerepeket, megválasztani vagy elkészíteni a játékhoz szükséges eszközöket.
- Szabályjátékokat kezdeményeznek.
- Egyéni fejlettségüktől függően tudnak egyéni ötletek alapján egyre bonyolultabb építményeket, alkotásokat létrehozni.
- A különböző anyagokat, eszközöket kombináltan alkalmazzák. Használják a barkácsoláshoz szükséges eszközöket.
- Társas viselkedésükben a játék folyamán használják a metakommunikációt.

5.1.2. Játékformák

Gyakorló játék

Mozgásos, manipulációs, verbális gyakorlójáték. Gyakorlás során önmagukkal és az őket körülvevő világgal ismerkednek. A tárgyakkal különböző manipulációs cselekvéseket végeznek, műveleteket sajátítanak el. A cselekvéssel megszerzett tapasztalatok fokozatosan belső képekké alakulnak.

Építő, konstruáló játékok

Spontán, illetve meghatározott céllal a csoportszobában, udvaron építenek, konstruálnak a gyerekek.

Szerepjáték

Az óvodáskor igazi játéka a szimbolikus játékok, melyek során a gyerekek élményeiket, emlékképeiket, érzéseiket képzeletük segítségével hívják életre. Kellő tapasztalattal közeledve információkat kaphatunk a gyerekek ismereteiről, lelkiállapotukról, problémáikról, önállóságuk fokáról, a közösségben betöltött szerepükről.

Mesedramatizálás, dramatikus játékok, bábozás

- Óvodapedagógus
- Gyermek bábjátéka

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény elindítója a dramatizálásnak és bábozásnak. Mindkét tevékenységnek nagy szerepe van a gyermekek személyiségének fejlődésében, lehetőséget nyújt az önmegvalósításra, és jól szervezett közös tevékenységet is feltételeznek.

Barkácsolás, Bábkészítő tevékenység

Technikák elsajátítása, játék és munka közötti átmenet, melyet az alkotás örömeért végez.

Szabályjáték

- Mozgásos
- Értelemfejlesztő szabályjátékok

Ezek segítik a szabályokhoz való alkalmazkodást, helyes magatartási formák elsajátítását, egymáshoz, csoporthoz való viszonyt. A gyerekek labilis szabálytudata miatt szükség lehet a felnőtt segítségére, jelenlétére. Aki pozitív mintát ad a megküzdési stratégiák kialakulásához.

5.2. Verselés, mesélés

A mese és vers, éppúgy, mint a játék az óvodáskorú gyerekek természetes igénye, olyan közlésforma, amire figyelni tudnak. Ezért a játék mellett óvodai nevelésünk nélkülözhetetlen eszközének tekintjük.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A mese és vers beszéd – tanulás – tanítás – szórakoztatás is egyben, szerves része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének kialakítására.

Mesehallgatáskor a kisgyermek a felnőtt beszéde nyomán képzelődik, belső energiáit megmozgatja, belül képeket készít, így a mese cselekményeit életre kelti.

A mese éppúgy, mint a játék, örömforrás és társas élmény. Azért szeretik, értik, élvezik a gyerekek, mert a mesei motívumok megfelelnek gondolkodásuknak, érzelmeiknek, vágyaiknak.

A mese alkalmas rejtett közlésekre, olyan emberi problémákat vet fel, amit megértenek a gyerekek, így megoldási példákat is kapnak. Megtanítja őket küzdésre, kitartásra, az emberi együttélés törvényeire, erkölcsi szokásokra. A fejből mondott népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi mellett a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek is helye van repertoárunkban.

A mesélés a csend szigete, a hozzákészülés szertartásai, naponta ismétlődő mozzanatai napirendünknek. Gyerekeink várják és szeretik a mesemondást, figyelmesen hallgatják végig. Hetente egy, esetleg két új mesét mondunk, így lehetőség van többszöri ismétlésre. A többszöri ismétlés feszültséget old, biztonságot ad, a mesehős a veszélyből mindig megmenekül, a mesében teljesülnek a gyermekek vágyai.

A mese a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelel viselkedésformákat.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A különböző játéktémákban lehetőséget kapnak az egyéni mese- és versalkotásra, mely az önkifejezés egyik formája.

A vers, a mondóka ritmikus hangzása miatt vonzó a gyerekek számára. Életkorukhoz illő verseket, verses játékszövegeket gyorsan megtanulják.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Ilyenek a kipróbált népi mondókák, gyermekjátékok, melyek tartalmaznak énekes, verses szövegeket, a felnőttek kedveskedéseit, a gyerekek egyszemélyes és társas mondókáit a hozzátartozó játékos mozdulatokkal együtt.

Úgy gondoljuk, hogy a jól felkészült óvónőnek egy-egy évszakhoz, témához több kapcsolható verset, mondókát, játékot kell fejben tartani, melyből a gyerekek érdeklődésének, pillanatnyi állapotának, kívánságának legjobban megfelelőt mondja el az adott helyzetben.

Sok örömet szerzünk, és együttes élményt biztosítunk főleg a beszoktatás idején az ölbeli játékokkal (tapsoltatókkal, lovagoltatókkal, csiklandozókkal, altatókkal), később az állatokhoz, természeti eseményekhez (Naphoz, szélhez, esőhöz) szóló egyszemélyes mondókákkal, játszóversekkel, kiszámolókkal.

A magyar gyermekköltészet, a népi dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A versnek egy részét szánjuk megtanulásra, a többit vershallgatásra, a gyerekek szórakoztatására. Ezek témái a természet, a játék, a játékszerek, a napszakok, vagy a családdal, állatokkal kapcsolatos emlékek, érzelmek.

Tapasztaljuk, hogy az általunk elkezdett vershez a gyerekek szívesen kapcsolódnak, figyelnek rá, játék és egyéb tevékenység közben maguk is mondogatják. Szinte rájuk ragad egy-egy sor vagy fordulat, főleg akkor, ha versmondásra a mindennapi érintkezés, a játék során, természetes módon kerítünk sort.

Célunk:

- A gyermek érzelmi és etikai fejlődésének biztosítása a magyar és más népek meséivel, erkölcsi tartalmával
- Teljes világkép, világmagyarázat, tudás közvetítése az életről
- Végső cél az olvasóvá nevelés

5.2.1. A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére

- Várják, igénylik a mesehallgatást, szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak a kisebbeknek, és a maguk szórakoztatására.
- A népmesék szófordulatai, a versek gyönyörű jelzői megjelennek a gyerekek önálló meséiben.
- Tudnak mesét befejezni, történeteket kitalálni, s azt mozgásban, illetve rajzaikban megjeleníteni.
- Vigyáznak a könyvekre.

A mesélés, verselés személyiségformáló hatása:

- Az óvónői beszédminta alapján a gyerekek kiejtése csiszolódik, szókészletük gyarapszik, anyanyelvük tökéletesedik.
- A népmesék, mondókák hallgatása, mondogatása közben erősödik az egymás iránti figyelem, az összetartozás érzése.
- Az irodalmi élmény érzelmeket vált ki a gyerekekben.
- Az ismétlések, dramatikus játékok, bábozás során lehetőség adódik az irodalmi élmények újra átélésére.
- A népi mondókák ritmikussága segíti mozgásukat összerendezettebbé alakítani.
- A népmesék cselekménye fejleszti erkölcsi érzékük, ítélőképességük alakulását.
- Folyamatos, életkoruknak megfelelő irodalmi élmények biztosításával megalapozzuk gyerekeink beszélővé, olvasóvá válását.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklést, a mondókázást, zenehallgatást az óvodai mindennapok részének tekintjük. Éneklésre, mondókázásra, körjátékok játszására bármikor sor kerülhet a nap folyamán.

Ezek a zenei tevékenységek elindítói, vagy kísérői egy-egy játéknak, de alkalmat teremtenek közös együttlétekre, csoportos játékokra is. Az éneklés, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődésüket, formálják zenei ízlésvilágukat, esztétikai fogékonyságukat.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

A gyerekek zenei ízlésének formálása az óvónő kezében van, ezért nagyon fontos módszertani kulturáltsága, naprakészsége, és a dalanyag igényes válogatása. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Jó minőségű zenét, éneket többnyire a népi gyermekjátékdalok és egyszerű népdalok készletéből válogatunk. Figyelünk az énekes játékok szabályainak áttekinthetőségére, a térformák és a mozgásanyag változatosságára, egyszerű táncmozdulatokat ismertetünk meg a gyerekekkel (forgás, guggolás, taps, sarokkoppantás, egy lépéses csárdás). Az élő zene, az éneklés pozitívan hat érzelmi világukra, jókedvet, vidámságot, örömet szerez, életre szóló élményt nyújt. Az óvónő éneke mellett, CD-ket, zenei anyagokat hallgatunk. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A közös éneklés ösztönöz a tiszta hangképzésre, az egyenletességre, a tempó, a hangmagasság változásainak betartására, a zenei súlyok kiemelésére. Mindez tőlünk igényel tudatos munkát, nem a gyerekeknek jelent külön feladatot.

Az énekes játékok velejárájaként érzékeltethetjük az egyenletes lüktetést, a ritmust, a halk-hangos, gyors-lassú különbségét. Lehetőséget biztosítunk gyermekkézbe való hangszerek használatára, különböző hangszínek megfigyelésére. Óvónői hangszerjátékra.

5.3.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel és szívesen vesz részt zenei tevékenységekben
- Szeret énekelni, mondókázni, egyedül is kezdeményez énekes játékot.
- Egyéni képességeihez mérten igyekszik tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni, mondókázni.
- Ismeri az egyszerű játékos, táncos mozgásokat és képes ezt önmagához viszonyítva esztétikusan kivitelezni. Koordinált a mozgása önmagához és a csoporthoz képest is.
- Ismer néhány térforma alakítási lehetőséget (kör, félkör, csiga)
- A ritmusjátékos hangszereket ismeri.
- Szeret és tud mozgásokat utánozni, tud társaival térformákat kialakítani.
- Szeret kitalálni dallamot, mozgást, ritmust, játékot.
- A bemutatott élőzenét, népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek gyermekdalait figyelmesen hallgatja.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi-munka különböző fajtái, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A rajz, festés, kézimunka mellett jelen vannak a kismesterségeket őrző elemek is (agyagozás, szövés, fonás, gyöngyfűzés, stb.). Minden hónapban kézműves hetet tervezünk. Az ezen a héten készített alkotásainkat felhasználjuk a következő hetek játéktevékenységeinél, vagy kiállítást, terepasztalt készítünk az elkészült alkotásokból.

Az alkotáshoz, a gyerekeknek élményekre van szüksége. Nagyon fontos tehát, hogy a családban, az óvodában, a faluban olyan ingerek, benyomások ériék őket, amelyek tevékenységre ösztönöznek.

A csoportszobák, az egész óvoda. egyszerű, de esztétikus környezete, a természetes anyagok, izléses tárgyak jelenléte jó irányba befolyásolja a gyerekek szép iránti érzéseit.

A gyerekek alkotásainál maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, nem a mű.

A rajzolással, festéssel, különböző nyomatokkal készített alkotások közben fejlődik a gyerekek képi kifejezőképessége, a színek, a formák egyéni alkalmazása, a téma szabad megválasztása segíti kreativitásuk kibontakozását.

Változatos, képlékeny anyagok (gyurma, agyag, homok, hó) alakítása, formálása során megismerkednek a gömbölyítés, sodrás, lapítás,... technikáival, térbeli kompozíciókat hoznak létre.

Valamennyi alkalmazott technika segíti a kéz és ujj ízületek erősödését, finomodását, legjobb felkészülés az iskolai írásbeli munkára.

A sokféle tevékenység eredményeként gyerekeink formaábrázolása változatos, színhasználatuk gazdag, a szükséges eszközöket jól használják, munkáikban tükröződik egyéniségük.

Elérhető helyen tároljuk mind a hagyományos ábrázolási eszközöket, mind a gyűjtő munka során felhalmozott készleteket. Lehetőséget adunk, hogy kedvük szerint rajzoljanak, fessenek, gyurmázzanak, nyírjanak stb...

Állandó jelenlétünk biztosítja, hogy megismerkedjenek a gyermekek az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A heti tevékenységekhez kapcsolódó gyermeki alkotásokat a csoportszobák előtt, a gyermekek, a szülők, családtagok számára is látható helyen kiállítjuk.

Családi napunk aktuális témájához kapcsolódóan, a családok aktív részvételével, az elkészített alkotásokból kiállítást szervezünk, a legkreatívabbakat kiemeljük.

A tehetséges gyermekek műveit versenyekre, kiállításokra küldjük.

5.4.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Tér, forma és színeképzeteik gazdagok
- Képesek felfedezni környezetükben a szépet
- Belső késztetésük van az önkifejezésre, alkotásra, élményük, tapasztalatuk megőrkítésére
- Szívesen készítenek közös munkákat a csoportszoba díszítésére
- Sok eszközt, anyagot és megoldási módot ismernek, biztosan használják az alkotáshoz szükséges eszközöket, alkalmazzák a megismert technikákat
- Fantáziájuk gazdag, felfedezik környezetükben a „valamihez hasonlít” formákat, alakzatokat, s próbálják játéktevékenységük során azokat felhasználni, beépíteni
- Forma ábrázolásukban képesek hangsúlyozni a legjellemzőbb formákat, megkülönböztető jegyeket
- Az emberábrázolásban megjelennek a részformák, próbálkoznak egyszerű mozgások jelzésével
- Ismerik és megnevezik az alapszínek árnyalatait is, színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket
- Az anyagokat mértéktartóan használják alkotásaikhoz

5.5. Mozgás

Az óvodáskorú gyerekek mozgásigénye óriási, a mozgás számukra a játék egyik lehetősége és örömforrás is egyben.

A természetes mozgásformákat (járás, futás, ugrás, szökdelés, dobás) minden nehézség nélkül végzik, ezekre építjük a különböző mozgásos játékokat, testedző tevékenységeket.

Irányított mozgásos tevékenységet minden nap szervezünk. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához, segítik a helyes testtartás, a szép mozgás kialakulását.

A rendszeres szabad és irányított mozgások hatására bővülnek a gyerekek mozgástapasztalatai. Fejlődnek pszichomotoros képességeik: ügyességük, erejük, gyorsaságuk és állóképességük, társra figyelésük.

Fontos szerepe van a mozgásnak az egészség megóvásában, a szervezet biológiai egyensúlyának fenntartásában.

Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgásfejlesztést különböző eszközökkel végezzük. A hagyományos tornaszerek mellett az újabb eszközök gazdagítják a mozgáskínálatot és ébren tartják a gyerekek fantáziáját, újabb játékok kitalálására ösztönzik őket. Ilyenek a koordinációt, koncentrációt fejlesztő, vagy a téri tájékozódást segítő eszközök, de lehetőség szerint felhasználjuk a természetben fellelhető tárgyakat is (például gesztenye, kavicsok)

A játékok módját és a szabályokat, bemutatással tesszük a gyerekek számára érthetővé. A jó hangulatú testedzéshez hozzátartozik a körültekintő szervezés, a játékos hangvétel, kevés várakozási idő. Rendszeres túrák, kirándulások alkalmával szintén lehetőség van a természetes mozgásformák gyakorlására, pl: hegymászás, bújócska, futások.

A mozgás a gyerekek egész személyiségét fejleszti, kedvezően hat az értelmi fejlődésére. Szükségessé teszi az egymásra figyelést, az együttműködési készséget. A szabályok betartása önuralmukat erősíti, hozzásegít az egészséges versenyszellem kialakulásához. Fejlődik a gyerekek érzelmi, szociális és értelmi képessége is.

Úgy gondoljuk, hogy a mindennapi szabad mozgás, az esetenként szervezett mozgásos játék, és az alkalmoszerű túrák, kirándulások biztosítják - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára a testi fejlődést. Így válnak gyerekeink bátran, biztonságosan mozgó, jó állóképességű, fizikai teherbírású iskolássá. Tudnak szabályokat alkotni és elfogadni, képesek a sikereket és kudarcokat kezelni.

5.5.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Mozgásuk koruknak megfelelően összerendezett, természetes mozgásuk harmonikus
- Finommotorikájuk erőteljes fejlődésnek indul, megerősödnek a keresztcsatornák funkciói

- Mozgásukat, viselkedésüket szándékosan irányítani tudják, a szabályokat igyekeznek betartani, mozgásban kitartóak
- Megértik az egyszerű vezényszavakat, ismerik a gimnasztikai gyakorlatok jó kivitelezhetőségéhez szükséges szakkifejezéseket - mellső, oldalsó középtartás stb. - törekednek a gyakorlatok igényes végrehajtására
- Képesek tempó és iránytartásra, illetve váltásra
- Koruknak megfelelő fejlettségű testsémával rendelkeznek, saját testhelyzetüket környezetük tárgyaihoz viszonyítani tudják
- Fizikai állóképességük, aktivitásuk, erőnlétük koruknak megfelelő

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel, a természettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülhet igazán. Magában foglalja a gyerekeket közvetlenül körülvevő és tágabb természeti, emberi és tárgyi környezetet, ezek formai, mennyiségi, téri viszonyait. Beletartozik a helyben élő emberek, a táj, a helyi szokások és a tárgyi kultúra értékeinek életkorukhoz igazodó ismerete.

Az óvodások életkori sajátosságaiból adódó tulajdonságaik, a rácsodálkozás, kutatás, kíváncsiság, nyitottság segíti a gyerekeket, hogy megismerjék a természet törvényszerűségeit, pozitívan viszonyuljanak a természeti és társadalmi környezethez, megfelelő értékrendet, viselkedéskultúrát sajátítsanak el.

Az ismeretek megszerzésében kihasználjuk a helyi sajátosságokat. Alkalmi és folyamatos megfigyelések, gyűjtő munkák közben szerezzük tapasztalatainkat, élményeinket. Ilyenek például az évszakok, az időjárás változásaival kapcsolatos megfigyelések, környezet-átalakító munkálatok (növények gondozása, betakarítás, udvarrendezés), a rendszeres séták, tájmegismerő kirándulások, állatmegfigyelések, közlekedés.

A játéktémák és a környezetben tett megfigyelések alkalmával, felkínáljuk a lehetőséget matematikai tapasztalatok megszerzésére, s arra, hogy azokat a tevékenységekben alkalmazzák. Megszámolunk mindent, párosítunk, halmazokat képezünk. Gyakoroljuk a térben és síkban történő tájékozódást, összehasonlítunk.

A spontán és szervezett szituációkban szerzett élményeket, tapasztalatokat közös tevékenységekbe építjük. Közben új ismeretek megszerzésére és a már elsajátítottak rendszerbe foglalására, alkalmazására van lehetőség.

Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

A külső világ tevékeny megismerése eredményeként gyerekeink nyitottá válnak a természet, a környezet iránt. Helyes magatartási szokásokat sajátítanak el, megtanulják óvni, védeni a természet értékeit, növényeket, állatokat. Jól eligazodnak, bátran megnyilatkoznak, hasznosítják tapasztalataikat, ápolják hagyományainkat.

5.6.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Ismereteik vannak családjukról, önmagukról
- Ismerik óvodánk környékén lévő fontosabb intézmények, középületek rendeltetését
- Ismerik a környezetükben lévő színek sötét és világos változatait
- Ismerik az elemi gyalogos közlekedés szabályait
- Ismerik a környezetükben előforduló járműveket (munka- és közlekedési eszközöket) és azok főbb jellemzőit
- Fel tudják sorolni testrészeiket
- Ismerik a természetben lévő elemi ok-okozati összefüggéseket
- Tárgyakat meg tudnak számolni
- Össze tudnak mérni két vagy több halmazt
- Különbséget tudnak tenni az évszakok, napszakok, események között, ismerik főbb jellegzetességeiket, és észrevesznek a viszonyok között összefüggéseket
- Szeretik lakóhelyüket, ragaszkodnak hozzá
- Igényesek testük tisztaságára
- A gyermekek érdeklődéssel szereznek mennyiségi tapasztalatokat környezetükből
- Tudják, hogy az időjárás és a növényfejlődés között összefüggés van
- A megismert állatokat környezetükben elhelyezik
- Igényükké válik a természet gondozása, védelme, megújulásának elősegítése
- Képesek jól ismert tulajdonságok alapján válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére

- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (hosszabb-rövidebb stb.)
- Érti és használja a gyűjtőfogalmakat
- Ünnepeket, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat ismeri

5.7. Munka jellegű tevékenységek

Az óvodai munka, játékos jellegű, valójában nem választható szét a játéktól, beépül az óvodai élet mindennapjaiba. Örömmel és szívesen végzett, aktív tevékenység. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. Ilyenek a gyerekeknek a saját személyükkel kapcsolatos munkái pl.: tisztálkodás, öltözés, stb. és a különböző élethelyzetekben való közös tevékenységek. Ez kiegészülhet az önként vállalt naposi munkával, a mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkákkal.

Közvetlenül megélhetik gyerekeink a munka értelmét egy-egy sütés, salátakészítés, kerti munka során. Egy-egy ünnepi készülődés kapcsán, vagy egy óvodai hagyomány felelevenítésével végezhetünk ilyen tevékenységeket.

A munka a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége.

Minden munkajellegű tevékenységnél nagyon fontos a jó szervezés, a gyerekek egyéni képességeihez igazodó munkamegosztás, az önkéntesség, aktivitás és önállóság, a folyamatos pozitív értékelés, mely konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelés.

A játék és munka kapcsolódása gazdagítja mindkét tevékenységet, fokozza a nevelési hatásokat, segíti a gyermek személyiségfejlődését.

5.7.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a gyermekben a belső késztetés a munkavégzésre, felismerik környezetükben a munka szükségességét, a „meg kell csinálni” érzését
- Megtapasztalják az értékteremtés eredményének hasznosságát, s ez megalapozza bennük a munka tiszteletét
- Ismerik a környezetükben élő felnőttek munkáját, szülei foglalkozását. Ez vezeti a gyermeket, a munkát végző ember tiszteletéhez
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére is

- Játéktevékenységeik során megismerkednek a környezetükben gyakori munkalehetőségekhez szükséges eszközökkel, azok balesetmentes, célszerű használatával
- Szeretnek közösen dolgozni, átélik az „együtt könnyebben és gyorsabban megy” élményét, próbálkoznak a munkamegosztással, s közben felfedezik saját és társaik értékeit, teljesítőkéességét
- Betartják a környezet rendjének, épségének, tisztaságának, fenntartása érdekében hozott szabályokat, szokásokat (szemét, hulladékkezelés, játékok, tárgyak megbecsülése, helyrerakása, rendezése, jeles napok előkészítése stb.)
- Átélik az „én csináltam – megcsináltam”, „mi csináltuk – megcsináltuk” sikerélményét
- Munkavégzés közben figyelnek saját és társaik testi épségére, betartják a baleset megelőzés érdekében kialakított szokásokat

5.8. A Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Gyermekeink nevelése során fontos szerepet szánunk a tanulásnak. A tanulás alatt nem oktatást értünk, ez a hét év alatti gyerekeknél életkorukból adódóan lehetetlen, elsődleges célunk az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése, a gyermek teljes személyiségének fejlődése.

Az óvodában a tanulás folyamatos, nagyrészt utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Munkánk során a tanulást támogató környezet megteremtésével építünk a gyermekek ösztönös kíváncsiságára, előzetes tapasztalataira, ismereteire. A közös tevékenységek közben a gyermek a tanulási folyamatot önállóan járja végig.

Magatartást, viselkedést tanul, szokásai, készségei, képességei alakulnak, tapasztalatokat szerez környezetéről, megfigyel, felfedez, feladatokat, problémákat old meg. Kérdez és válaszol, mesét, verset, éneket, játékot tanul.

„Arra kell törekedni, hogy a gyermek mindent, amire képes, önállóan el is végezhesen.”

Részünkről ez a folyamat tudatos, célirányos tevékenységet követel, a tanulás irányítása során, egyéni, fejlesztő értékeléssel segítjük a gyermek személyiségének kibontakozását.

Úgy gondoljuk, az óvodásoknál a tanulás nem különíthető el a játéktól. Meggyőződésünk szerint, játék közben magasrendű tanulási folyamat zajlik, ezért olyan játéktémákat kínálunk, amelyek a gyermekek személyiségét komplex módon fejlesztik. A játékot töltjük meg a gyermeki műveltséget minél inkább átfogó ismeretekkel, megfelelő tartalmakkal. Ilyenek: pl: éneklés, rajz, kézimunka, mintázás, számolgatás, játék a térrel, idővel, mennyiségekkel. A játék során egy időben fejlődik mozgásuk, testtudatuk, téri tájékozódásuk, finommotorikájuk, hallásuk, beszédük, matematikai érzékük.

A kisgyermek elsősorban önmagát tanulja. A játékaival letérképezi maga számára a külvilágot, egész társas környezetét. A társadalom normái így válnak számára szabállyá, meggyőződéssé. A sok tapasztalattal lassan megismeri önmagát és képessé válik arra, hogy másokat is megértsen.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán, játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalat szerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

5.8.1. A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Képes megfelelő ideig egy dologra összpontosítani
- Érdeklődése, kíváncsisága eléri azt a szintet, hogy önként és örömmel vesz részt a tevékenységekben
- Képes saját motiváltságából kiinduló erőfeszítésekre is
- Betartja az együttéléshez szükséges szokásokat
- Igyekszik befejezni az elkezdett munkát
- Ismeretei birtokában képes következtetésekre, ok-okozati összefüggések felfogására
- Eligazodik környezete tárgyi és személyi viszonyai között
- Érzékelése, észlelése differenciálódik
- Feladattudata, feladattartása kialakul
- Amit megtanult, fel tudja idézni

„A gyermekben érlelődik a jövő.”

(Herman Alice)

6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges testi, lelki és szociális érettséget.

Testi érettség: az egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, mozgása összerendezettebb, finommozgásra képes. Szándékosan képes irányítani mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését.

Lelki érettség: a gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi gondolkodás is kialakulóban van. Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, érzelmeit, gondolatait mások számára érthető formában tudja kifejezni. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.

Szociális érettség: a szociálisan érett gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolat teremtésre felnőttel és gyermek társaival. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, ez a feladat megértésében a feladattartásban és a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

A gyermek belső érése, a családi nevelés, valamint az óvodai helyi nevelési programunk eredményeként, egyéni különbségekkel színezve, a 6-7 éves gyermekek eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az ONAP-ban - az iskolaérettség kritériumaként megfogalmazott fejlődési jellemzőket tartottuk iránymutatónak.

A sajátos nevelési igényű gyermek esetében folyamatos, speciális szakember segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhetőek csak el az alábbi fejlettségi szintek. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

7. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

7.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése esetén az óvoda pedagógiai programja a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységet is tartalmazza.

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos, vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt. A speciális nevelési szükséglet nem a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít.

A fenntartói döntés, és feladat ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladatmeghatározás alapján, óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátjuk.

A programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerülnek:

A sajátos nevelést igénylő gyermekek egyénre szabott differenciált fejlesztésben részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.

A rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjait szakember állítja össze (logopédus, gyógypedagógus), és a megadott fejlesztési terv szerint egész év során foglalkozik a gyerekekkel.

Az integráció megvalósítására van lehetőségünk (a gyermeket rövid időre vonjuk ki a csoportból, amikor a gyógypedagógus, illetve a logopédus végzi a fejlesztését). A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyozottabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve.

Céljaink:

- Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben biztosított legyen a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége
- Javuljon a gyermekek életminősége, alkalmazkodókészsége, társadalmi beilleszkedése
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása
- Természetessé váljon a gyermekek közötti különbözőség elfogadása

Feladataink:

- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni, a kapcsolattartás a szakemberekkel (pszichológus, logopédus) folyamatos legyen
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségleteiről a gyermekek befogadásához
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, ismételt szakértői vizsgálatot kérünk

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése:

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

A tehetség a személyiség alapvető vonása, amely lehetővé teszi a jó képesség magasabb szintűvé alakítását. Az óvodás korban a tehetség ígérete jelenik meg.

Alapellátás keretén belül tehetségígéretes óvodásainkkal szakember foglalkozik.

Az óvodában a fejlesztés akkor sikeres, ha tapasztalást tartalmaz, mert a gyermek tevékenykedés által fejlődik.

Cél:

- Fedezzük fel a kiemelkedő képességű, kreatív, tehetségígéretes gyermekeket
- Olyan légkör kialakítása a tehetségígéretes gyermekek körül, amely elfogadja őket és segíti a személyiségfejlődésüket és a bennük rejlő egyéni értékeik kibontakoztatását.
- Segítsük erős oldaluk tovább fejlődését, fejlesszük gyengébb területeiket.

Óvodapedagógus feladata:

Megtalálni a gyermekben azt a képességterületet, amiben ő ígéretes.

A tehetség korai jelei például:

- fejlett beszéd-készség (gazdag szókincs, korosztályát meghaladó nyelvi fordulatok)
- jó koncentrációs képesség (elmélyültség, sokáig képes lekötni magát)
- szokatlanul jó memória, sokrétű érdeklődés
- kíváncsiság, tanulásvágy
- kreativitás (egyéni ötletek kidolgozása)
- intenzív érzelmek, humorérzék, fejlett igazságérzet, (túl)érzékenység
- sok energia, rövid idő alatt sok feladat elvégzése
- korai olvasás

7.2. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Az óvoda gyermekvédelmi feladatai:

A nevelőtestület minden tagjának feladata a gyermekvédelemmel kapcsolatos munkák elősegítése.

Az óvoda feladatai:

- elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését,
- a családok szociális és anyagi helyzetének figyelembevételével a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíteni,
- együttműködni a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó, feladatot ellátó más személyekkel, intézménnyel, hatósággal,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását rendszeresen figyelni és a dolgozók tudomására hozni,
- ha a gyermek veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett óvodai intézkedési lehetőségek kimerültek, felvenni a kapcsolatot az illetékes szervekkel, intézkedést kérni a szakemberektől (Gyermekjóléti Szolgálat, védőnő, orvos, jegyző). akik illetékesek a gyermek problémáinak megoldásában

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

- segítségnyújtás, a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése. A veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez az esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kísérjük a gyermekek testi-lelki állapotát:

- fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlelünk,
- sajátos törődést igényel,
- hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- szülő –gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- különleges gondozásban részesül (Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége)

Esélyegyenlőségi programunk tartalmazza a gyermekvédelmi tervet.

Écsi Napraforgó Óvoda Pedagógiai Programja

Iránymutató Dokumentumok a Pedagógiai Program elkészítéséhez:

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja
- A Kormány 363/2012 (XII.17.). Korm. Rendelete 2012
- 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működési rendjéről
- 2003. évi CCXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről
- Alapító Okirat